

1944

Čerenjski

Partizan

A stylized illustration in shades of green and brown depicting a partisan battle. In the foreground, a man in a dark uniform is firing a rifle towards the left. In the middle ground, a man in a light green uniform is being held or restrained by another man. In the background, a man in a dark uniform is running or falling. The scene is set against a backdrop of jagged, mountain-like shapes. The overall style is graphic and expressive, typical of propaganda art from the mid-20th century.

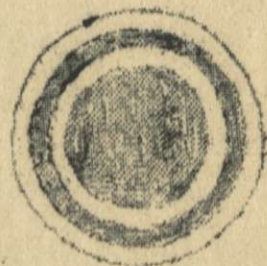
121910

121910

GORENJSKI

GLASILO
ODREDA

REZ
NOS
ME
GA

ŠT. 4.

LETO: II.

15. JANUARJA 1944

IZHAJA VSAKIH 14 DNI

PARTIZAN

Partizan v zimi

„Glad, mraz, žrtev nas ne moti, ko nenadno uderjamo, pojemo pesmi. Ni je sile, ki bi ustavilo naš zalet, pa naj se v nas zalotavajo tisoči in tisoči sovražnikov.“

Kekdej je partizan s strahom izgovarjal besedo zima. Kakor mogočni znač se mu je zdela. Kot bi hotela s svojim pomočnikom mrazom uničiti k r živi, jo raztezala svoje kremplje po naši lepi zemlji.

Danes se zime ne bojimo. Drznemo se ji kljubovati in kakor je pravljicni vitez v največjih težavah reševal kraljično, tako rešujemo mi kraljico zemljolpe Slovenijo. Zavedamo se, da brez boja ni zmag.

Tudi sovražnika zebe. Poleg tega ga pa muči tudi zavest, da je njih boj zastoj, da njih pot polje v pogin. Nas pa ne moti mraz, ko z navdušenjem korakamo skozi gozdove oblačene v belo odejo. Noga se kdo spomi ob pogledu na s snegom odto sareko, domačega božičnega črvesca. Toda to nas ne moti, ker vemo, da danes ni čas za melanholijo, ampak čas boja s poginjajočo zverjo, kateri dajajo zadnje noči domači izdejalci. Nič se ne pritožuje, ko po vse dneve ležimo v zasedi in čakamo sovražnika, oči se nam svetijo od želje po boju.

Sovražnik je pričakoval, da bo zima našo vojsko uničila, a bil je to račun brez krčmarja. Čim hujši je mraz, tem hujše ga bijemo, že ne ve več, kje se ga glava drži. Ne ve, čemu naj mu bodo ceste in avtomobili, ko lahko izza vsakega grma počí partizanska puška in mu uniči materialno in živo silo.

Poglejmo še v naše taborišče. Tudi, bo rekel mar-

sikdo. Petje od ranega jutra do poznega večera. Nijer strahu pred mrazom in zimo, sliši se samo petje in navdušenje za našo stvar. Premnogi bi nas občudovali. M'lo preje neizprosni borci za svobodo, a zdaj naenkrat ljudje, ki jim je glavno petje in veselje. S petjem partizan pričinja dan in ga s petjem konča. Petje nas spremlja v boj, s petjem pokažemo svoje navdušenje nad zmagani in s petjem tolažimo svoja srca ob urah bridkosti.

Ako prevelik sneg ovira akcije, pripravamo kulturne večere in mitinge, ki so nekaj prav pomembnega. Na takih zinskih večerih se duševno razvedrilo in z veselimi točkami sporeda si krajšamo dolge večere. Tu se partizani sproste in za kratek čas pozabijo na težave, ki jih tarejo. Na takih večerih se spominjamo tudi velikih mož, herojev, ki so se že pred nami borili za našo osvoboditev. Njih vzgled nam je vodič na poti v svobodo.

Kmalu bo prišel tisti čas, ko bomo svobodni na svoji zemlji. S ponosom bomo zrl nazaj v čase partizanstva z zavestjo, da smo junaško prestali vsa lo preizkušnja in da sedaj uživamo sedove svojega trpljenja. Čim večje je trpljenje, tem močnejša bo zavest, da je v svobodi boljša skorjica trdega kruha, kot v suženjstvu potica.

Hrast 1. četa

Niko Kovač

VSI V BOJ ZA SVOBODO

Pred letom dni je bilo. Ravno na novoletni večer se je nekaterih fantov v našem kraju oprijelo prav posebno razpoloženje. Zakaj ne? To so bili tisti fantje, ki so imeli prvi pozive za nemško vojsko.

Že v popoldanskih urah so se zbrali v gostilni „Ob jezu“. Morem in starejšim fantom je bil njihov prihod dobrodošel tem bolj, ker so vedeli, da bodo v njihovi družbi preživeli vesel večer. Vedeli so pa tudi, da so to rekruti, ki se poslavljajo. „Če bi vi vedeli, kaj vse vas čaka“, so pomošljali stari bojevniki iz svetovne vojne in se čudili njihovi razigranosti. Mladi so jim odgovarjali samo v mislih. Domačnost in zabavanje se je stopnjevalo in končno so celo kvartopirci odložili svoje liste in se razživali v skupnosti. „Da da, šli bodo. Lajo že pozive. Pijmo ne njihovo zadržje in srečno vrtnav“, je zaklical nekdo. Zazveneli so kozarci in prikliceli pesem. Že stoje v krogu. Z pol glave višji je Dražan, potem Črt, Vranko, Bogo, Miško, Cene in mnogo drugih - vsi kot eno. „Čuj kaj pa pojo? Nabrusicimo kose, - ali si slišal? Na gori stoji partizan - Hej Slovani“. Vsi gostje stoje, pojo z najmlajšimi in čutijo bližino svobode. Veseli so in zaskrbljeni. „On ti rekruti, kaj vedo, še špange bodo držali,“ je menil eden starejših. Pesem je sledila pesmi in pojoč so zapustili gostilno. Med prepevanjem so korakali skozi vso domačo vas. Peli so v tihoto noči, kot da hočejo priklicati iz nje nov dan.

Po njihovem odhodu je gostilna onemela. V tistih, ki so ostali, so se delile čustva med navdušenjem in strahom. Mladi rod je vzvaloval in kdo ve, če ne ob pretrdo zidovje.

Na lednje dni smo še srečevali naše fante, bili smo jih veseli, saj smo v njih videli že bodoče junake. Odločnost in volja sta sijali iz njih oči.

Starši, bratje in sestre, da vse srečno je postala močna ob tem razločenju. Vsi so že težko pričakovali velikega dogodka, kot manifestacijo, svobode željnih tlačanov.

Nekaj dni kasneje so nam že v zgodnjih večernih urah javili strelj njih odhod. Vzrhtela so srca vseh vaščanov. Očeli so! Snog je zapedel njih stepinje in za nekaj časa zbrisal sled za njimi. Očšli so, noseč v srcih trdno voljo, živeti, če treba tudi umreti za svobodo.

Naslednjega dne so se zbrali svojci na orožniški postaji, da javijo njihov odhod. Bili so ponosni in na obrazih ni bilo opaziti strahu. Ob čakanju na zasliševanje pravi star očanec: „Nič kaj rad ne lažem in tem zelencem bi najraje kar po pravici povedal - šel je, ker vas sovraži.“

Že naslednjo nedeljo je pridrvel v naš kraj avto z znakom Pol. Ljudje so se spogledovali, vedeli so že, zakaj gre. Po njegovem odhodu so orožniki obvestili gotove ljudi naj se naslednjega dne ob šestih zjutraj zglase na orožniški postaji. Hitra je bila ugotovitev, pripravlja se selitev - odgovor na odhod naših fantov. Povabljeni so se pozivu odzvali. Zjutraj so se javili in s tem zopet pokazali tlačitelju, da se ne boje ničesar in da so pripravljeni na največje žrtve. Sklenili pa so tudi, da v slučaju spopada s partizani, takoj tudi sami planejo po zelencih. S tem sklepom so sledili ukazom došle policije. Kot neme priče so opazovali ropanje po domovih, saj to je bil glavni cilj vsega. Grobostjo in brezobzirnostjo so sicer ob trganju otrok in staršev od rodnih domov izzvali solze, a bojnega razpoloženja niso zrušili. Šestinsedemdesetletni France, ki je tudi moral s svojo ženo zapustiti svoj dom, je rekel zelencu: „Moj sin je šel in za njim grem jaz. Delajte z nami kar hočete, premagali nas pa nikdar ne boste!“

Na strmem bregu nad cesto je stala skupina mladih partizanov. Gledali so na avtomobile, ki so jim odpeljali svojce. Žgoča bolečina je razjedala njih srca in ustnice so jim govorile pesem: „... naj pogine klet tiran“.

V Eksbergu poleg Mähldorfa je dosti naših priseljencev. Odkod pa so? Zlato polje, Moravče, Železniki, so njih rodni kraji. Tam srečaš mlado mamico Maro s krepkim dečkom v naročju, veliko družino Bohinjčev, Petrove, Škovicov, Korlne, Strojevca in še mnogo drugih znanih in neznanih. Sprašuješ jih lahko, zakaj so tu in odgovor je vedno isti: „Moj je šel v partizane - v boj za svobodo.“ To pa ni edini kraj, kjer se nahajajo naši izseljenci. Še več jih je in izseljenci se iščejo med seboj, spoznava-jo, včasih prav na čudne načine.

V zgodnjem jutru je prikorakal Vesevcev Stano proti poštnemu poslopju v Mähldorfu. Deček, stoječ ob vходу, ga je opezoval. Stanetu to ni bilo nič kaj všeč in zarohni nad njim: „Kaj me pa zijaš, budalo švabsko!“ Deček se mu nasmeje in odgovori: „Si že pravi, iščem te, iz Burghausna sem.“

Na kolodvoru stoji več naših priseljencev, ki čakajo obiska. Med njimi sta tudi naša dobra znanca Peter s svojim petletnim sinčkom Petrčkom. Pogovarjali so se o svoji domovini, seveda največ o svojih sinovih - partizanih. Moli Petrček jih nekaj časa molče posluša, potem pa se ojunači in pravi: „Naš Frančel je tudi partizan, pa Viko tudi“. Vsi so ga pogledali in se mu zasmejali. Oče mu pravi nato: „No Petrček, ali nam boš povedal tisto, ki sem te jo zadnjič naučil? Le brez strahu nam jo povej.“ Petrček, ki je tega komaj čakal se postavi prednje in začne:

Vše tiplenje partizanov
bo poplačano s klvjo
Smrt fašistom in tilanom
vši v boj za svobodo!

-6-
črt 1. četa

Trzejneri

Kje ste mati? Kje moji dragi vsi?
Kje ste vi, ki so vas selili,
za prazen nič, nedolžne,
ker narod svoj ste vi ljubili!

Ker sinu pot ste pokazali,
po njej naj zvesto hodi.
Ker tvegali ste vse in rekli:
„Če mora biti, - bodi!“

Očel je sin, da brani domovino,
da spolni, kar narod, čas zahteva.
Da zmaga ali umre!
Njegova pesem po vrhovih zdaj odmeva.

A vi? Vas so vzeli narodni krvniki.
M-čeha tuja reže črni, trdi kruh
vam, mati, oče, bratje, sestre!
In tebi bratec mali, vceplja tuji duh.

A vaša glava stala je pokoncu,
ko odhajali ste v tuji svet.
Z vas je bil to svet prognanstva in nesreč,
a šli ste brez solza v očeh.

In zdaj tam čakate svobode,
in kakor oreš v kletki hrepeneče zrete proti njej.
Da ko zasije prvi žarek njene luči,
za večno pademo v objem.

ČRTA I. ČETA

Brat Tone

Počasi, počasi so potekali meseci. Končno je prišel čas, da se odločim tudi jaz. Okupator je pričel klicati pod orožje Slovence, da jih pošlje na rusko fronto proti lastnim bratom. Za ta slučaj sem se pripravil že davno. Kame, kakor za vsakega zavednega Slovence ni bilo nikake izbire. Pot je bila samo ena in ta pot je vodila v partizane, k svojim bratom, k vojski naroda.

Par dni pred odhodom me je oče poklical predse in povedal tele pomembne besede: „Sin moj, nad vsakega človeka pride enkrat v življenju odločilna ura, ko se mora samostojno odločiti, po kateri poti bo krenil. Nad te je prišla ta ura kmalu, prav sedaj, ko se moraš odločiti sem ali tja. Zavedaj se pa, da je le ena pot prava. V tvoje odločitev prepuščam, po kateri izmed teh dveh boš krenil. Toda moj sin ni bil in ne bo nikdar izdajalec!“

Iz teh besed sem posnel, da se tudi oče zaveda vkljub strašnim vzgledom po Štajerskem, kjer so vsakega selili, če je kdo izmed članov družine dezertiral iz nemške vojske, kaj zahtevata narod in čas od svojih pripadnikov. Teh očetovih besed ne bom nikdar pozabil in nikdar ne bom nehel biti zanje hvaležen. Povedal mi je, naj se nanj ne oziram, če gre za svobodo, za narodno čast.

In čez tri tedne, ko sem odšel, so vso družino selili. To tudi bratu v Dachau ni ostalo prikrita. Vedel je, da so selili in tudi zakaj so selili. Spodilo je pismo s približno tole vsebino:

Ko strašna usoda vas je zadela, kako veliko žrtev zahteva čas od vas. Cesar ste se najbolj bali je prišlo in prav je, da je prišlo. Kajti če se ne bi to zgodilo, potem bi bil moj brat izdajalec, zapustil bi stopinje katere sem mu s tolikimi žrtvami pokazal. Tudi jaz bi na njegovem mestu storil tako, pa če bi zato tvegel življenje vseh, ne samo me-

gnanstvo, iz katerega je še vedno rešitev možna. Mi namreč živimo v takih časih, ko nimajo družinske razmere niake vloge. Glavna je dosega svobode. Za ta cilj se mora žrtvovati vse, tudi trenutne omejitve prostosti, kaj šele dom. Trdno sem prepričan, da tudi vi tako mislite in da se z odločitvijo brata s ponosom strinjate, čeprav vem, kako težko je prenašati domotožje. Toda če pomislite, da je on vsak dan v smrtni nevarnosti, da se bori za svojo svobodo in za svobodo nas vseh, potem vem, da strašno gorje izseljenišтва prenašate lahko. Ko bo pa zasijalo žarko sonce svobode, tedaj bomo vsi lahko hodili z dvignjenimi glavami, zavedajoč se, da je vsak storil v času največjega preganjanja slovenskega naroda, svojo dolžnost. Pozabili bomo na vse prestano gorje in s polno pravico uživali njega sad."

Njegove misli so se v dobi trpljenja v Begunjah in Dachau izkristalizirale, načela utrdila. Spoznal je dobera pot, po kateri mora hoditi vsak, če noče postati izdajalec lastnega naroda. Zavedal se je, da čas v katerem živimo ne dopušča nobene mehkebe. Kakor je on trd, tako trdoto zahteva od nas.

Našo družino je ta čas prizadel do skrajnostineusmiljeno. Brat je zaprt že dve leti in pol, brat Viktor je v partizanih že skoro eno leto, dasi mu je komaj sedemnajst let. Ušel je, ko so družino selili. Sestra Marica je bila izdana, da dela za partizane. Zato so jo Italijani v Ljubljani zaprli za tri mesece na sodnijo, potem pa je bila obsojena na osem let težke ječe v južno Italijo. Tako je sedaj njeno ne ve nihče, njena usoda nam je neznana. Šest članov družine je preseljenih, jaz pa se borim že preko 11 mesecev po Gorenjski.

Zakaj sem jaz v gorenjskih hribih? Zato, ker sem pošten. Zakaj je družina izseljena? Zato, ker so bili zavedni. Zakaj je brat Viktor v partizanih? Zato, ker ni hotel ukloniti kolena pod tujčevo peto. Zakaj je sestra Marica izgubljena, da nihče ne ve kje jekje je, ali je živa ali mrtva? Zato, ker se je

zavedala svoje dolžnosti, da kot Slovenka mora pomagati v borbi Slovencev, če tudi mora tvegati svoje življenje. In zakaj je že toliko časa zaprt in preстал že toliko trpljenja brat Tone? Zato, ker je svojemu dekletu pisal v pričetku okupacije, da bo prišel čas, ko bomo še lahko svobodno peli slovenske pesmi! In samo zato je preстал že toliko gorja.

Živela Osvobodilna fronta slovenskega naroda!

V
ANČI I. CETA

Svoboda

Le kaj si ti - svoboda,
ki se ves svet zate bori,
in še mladi partizan,
borbi zate je pređen.

In kje si ti - svoboda?
Ti prihajaš iz vshoda!
Ves svet pa tebi hrepeni,
kdaj tiranija se zdrobi?

Kdaj prideš knan - svoboda?
Res težka je naloga,
streti noč tiranov,
to skrb je naših - partizanov!

Gorski 4. četu

Odšli smo

Odšli smo, kakor že mnogokrat prej. Zimsko sonce je počasi lezlo za hrib, končno je utonilo v brezmejnih gozdovih Jelovice. Večerna zarja je pordečila vrhove Karavank. Bil je krasen pogled na zasnežene vrhove Golice, Stola, Begunjsčice in Stržiča. Kakor rdeče zlato so žareli. Iz doline se je dvignila lahna meglica, zavila vase najprej prijazne vasice, nato se je splazila višje gori, zakrila zasnežene gozdove in tako obstala.

Korakali smo drug za drugim, tiho, zamišljeno. Vedeli smo za cilj današnje akcije. Okupatorju, nemškim irvnikom bomo razbili in uničili vse, kar jim služi za izžemanje in tlačenje slovenskega naroda. Vsak se je veselil, da bo dal duška svojemu sovražtvu do teh prokletih švabov.

Bližali smo še cilju: Padla so še zadnja povelja - bili smo na mestu. Obkrožili smo gnezdo zelencev, naj se le prikaže kateri; pokazali mu bomo kdo smo mi. Eni so odšli na "švabski gemeindeamt". Tam je treba uničiti vse, kar na delo. Oho, "gemeindeamt" je napisano na vratih. Ne rabimo švabskih napisov na Slovenskem. Že se je razletela tablica z napisom. Še nekaj boljšega. "Unser Cruss ist ..." in tako naprej. O seveda, naš pozdrav je "Živel Tito", pravi posebno aktiven tovariš. In "Heil Hitler" je zletel po tleh, pa je že drugi napisal s kredo getlo "Živel Stalin". "To bo plen", so rekli drugi, ki so že začeli po pisarnah. Pisalni stroji, papir in različne druge potrebščine. Tudi mi imamo vse to dobro porabiti. Seveda, kar v nahrbtnike. Kaj pa je tam na steni? Surov obraz v okvirju. "Führer", samo ne naš. Sem z njim in že se je razletelo steklo. Malčček si bil. Kadiš tudi ne. Kaj bi ti dali za pri boljšek? Dobil je čopič v usta! Kaj pa je v predalih? Sama švabska kultura. Proč z njo. Papir je frčal po zraku. Vse mora ven iz omar. Rušimo - bomo

potem gradili, so odnevali kljuci. Tajnik, že starejši mož, bivši profesor je gledal. Ni vedel takoj, kaj naj reče. „No, jaz vas razumem“, je dejal, ko je bilo vse opravljeno. „Sam sem učil našo mladino. Goveril sem ji o svobodi, o naši lepi Sloveniji. Vičim, da ste prava slovenska mladina. Ostal je sam, začoveljen smeh mu je zaigral okroglicer trdim ustnic.....“

Kjer je partizan, tam mora biti pesem. Druga za drugo so odnevale po vasi. Ljudje so odpirali oči. Nekateri so prilezli iz za toplo zakurjenih peči. „Eno, še eno, so prigovarjala dekleta. „Kako so lepe vaše pesmi,“ pravi stara ženica, ki je tudi prišla poslušat. „No še eno boste zapeli, tako rada vas poslušam.“ Čez gore, čez gore..... Res je odnevale čez gore in polja. Kakor partizan udari, tako tudi zapoje.

Že prileti tovariš „še pošto je treba, in kaj je!“ Ne smemo ji prizanesti, so pritrjevali drugi. Vsi proti pošti. Tam vam je bil „hec“. Zganje je imela uradnica - pa še v kasi. Slo je po istem načinu, kakor na občini.

Zapela je strojnica. Kaj pa je to, vpraša tovariš. Švabski zelenci so prilezli iz gnezda. Lar po njih. Vsi na položaje. Pali! Iz vseh cevi se je svetilo. Pokalo je hot na fronti. Raketa! Pomoč prosijo. Oh reve, pravijo nekateri, kar užgimo. Bacač je butal, strojnica regljala, vse je sikalo v švabsko gnezdo. Spet in spet rakete za pomoč. Kar dajmo jim, tudi raket jim bo zmanjkalo, pravijo nekateri. Še enkrat je padlo po njih, potem smo odšli. Dobil so svoje. Nobenega več ni bilo na spregled. Zlezli so prav gotovo v najbolj skrite koticke svojega gnezda. „Kadar partizan udari, takrat se ti zelenci skrijejo. Tudi njihove brzostrelke utihnejo,“ je rekel najmanjši.

Niko Kovač

Remijeni kurir

Urban je bil znan kot zelo vesten kurir. Mlad, hiter in vedno dobre volje, je vsak dan hodil po naših gozdovih, vedno oprtan s torbico, na katero je posebno pazil. Vsa pota so mu bila dobro znana, vedel je že za vsako malo bolj nerodno stopnjo. Mesece in mesece je že vršil to odgovorno službo, med Kosmatinom in Vršacem. Dvakrat je moral prekoračiti cesto, predno je prišel na cilj. Vedel je dobro, kje inajo švabi navadno zasede, ter bil na teh mestih posebno previden.

Tudi danes je šel na pot. Dobro razpoložen se je previdno približeval kraju, s katerega je videl cesto. Oprezoval je par trenutkov ter ugotovil, da ni nevarnosti. Spustil se je z višine za prvo drevo ob cesti in še enkrat je z bistrim očesom premotril ves položaj. „Ni jih zelencev,“ je prepričevalno potrčil sam sebi in že je bil na drugistanski ceste v gozdu. Še mal vzpon na hrib in že bo videl drugo cesto, ki mu je še edina ovira na tej poti. Ker pa tudi tukaj ni bilo znakov o kakšni nevarnosti, je brezskrbno hitel dalje. Že je pustil gozd za seboj in se znašel na cesti, ko izza bližnjega ovinka zareglja strojnica. Kljub skeleči bolečini, katero je začutil na nogi, je kot srnjak planil v bližnji potok. Hitro se je odločil, da nadaljuje stoji pot. Z največjim trudom se je zavelkel po potoku navzgor do prvega gimovja, kjer si je za silo obvezal rano. Ves ta čas pa je imel pripravljeno bombo, za slučaj, če bi ga zasledovali. Prisluškoval je še nekaj časa in prepričal se je, da zasledovalcev še ni iz njihovih skrivališč. Trdno odločen, da mora za vsako ceno poverjeno nalogo izvršiti, se je podal na pot. Bolečina na nogi ga je hromela in vsak nadaljnji korak je težje napravil. Že se je bližal cilju - tega je bil zelo vesel - ko onaga. Skrb za pošto mu še v omotičnosti ni dala miru. Nič več se ni zavedel.

Nekaj ur kasneje se Urban že razgleduje po pri-
jaznem prostoru. Tovariš zdravnik se mu nasmeje za-
dovoljen, da je novega ranjenca tako hitro spravil
do zavesti, kljub veliki izgubi krvi. Prva njegova
skrb je bila: Kje je pošta? Toda kmalu so ga pomi-
rili. Tovariši, ki so ga s seboj prenesli, so mu pri-
povedovali, da so ga na vozi pogrešili, mu šli ta-
koj nasproti, in ga našli nezavestnega. Pritiskal
je bombo in torbico s pošto na prsi, iz ranenano-
gi pa je močno krvavel. Tovariš zdravnik je kurir-
je odpravil, ranjencu pa priporočal mir. Le strož-
nik je ostal ob njegovem ležišču, skrbno pazič na
ranjenca.

V
LUŽO
SLOVO OD OČETA

Meglen jesenski dan! težke keplje so padale od srebrk po šotorih, četa je po nočni akciji trudna počivala. Imel sem ravno stražo. Nad dolino je ležalamegla in mi zastirala razgled. Pred menoj je ležalac me gleno morje iz katerega so se dvigali samo vrhovi gorar, kot otočki iz morja.

Toda moje misli so bile drugače... Pred par urami sem zvedel za očetovo smrt in da je danes njegov pogreb. Hudo me je bolelo, sprva sem onemel in nisem mogel verjeti novici. Solze so mi stopile v oči in najraje bi se razjokal kot otrok. V boli sem stisnil zobe, saj sem vendar partizan, ki mora prenesti tujanjšče ki ga zadene.

Ni še dolgo, ko sva se ločila, ko sem ti zadnjič stisnil roko, ko sem zadnjikrat čul tvoje bodrilne besede, kakršne si želi vsak, kadar odhaja od doma. Večkrat si mi omenil, star sem in betežen, toda dočakal bi rad samo eno: Svobodo! Toda ni ti bilo usojeno.

Iz daljave slišim glasove zvonov, mogoče oni naznanjajo tvojo poslednjo pot. Tudi jaz se poslavljan od tebe. Daleč iz vrh gor ti pošiljam poslednji pozdrav, iskren pozdrav sina - partizana!

Res kruta je naša usoda, ker se moramo tako poslavljati od svojih drugih. Ko pa sem se spomnil poslednjih očetovih besed ob mojem slovesu "Sin prosta ti je pot, pojdi kamor te kliče srce in do movina", sem dvignil glavo in lažje mi je postalo pri srcu.

Boris FD

Izkrcavanje težke vojni operacija

Z napetostjo sprejemamo poročila o hrabrih podvigih izkrcavanja naših tovarišev Sovjetske Zveze. Spominjamo se na izkrcavanje pri Sebastopolu še v letu 1942., pri Kerču in drugod. Kdo od nas se ne spominja izkrcajanje kanadske divizije pri Dieppeu v avg. 1942., ki je bil le preizkus orožja in materijala za bodoče načrte? Potem izkrcajanja v sev. Afriki, vpada na Sicilijo in na Kalabrijo ter še mnogo drugih manjših podvigov, katerih ne bomo omenjali. Malokdo pa se je ob priliki, ko je zvedel za te dogodke poglobil in pomislil koliko priprav, čas, načrtov, materijala in izvežbanega vojaštva je potrebno za uspešno izvršitev take vojaške operacije. Nihče od nas ni sebi zastavil vprašanja, zakaj so se vršile te operacije prav v tem času, ne prejele ne pozneje in od česa take operacije vse zavise.

Da si bomo ustvarili sliko obširnosti take vojno-pomorsko-letalske povezane ofenzive, si bomo ogledali izkrcajanje na Sicilijo, ki so ga izvršili zap. zavezniki 10. julija 1943. in kateremu je kot opazovalec prisostvovala tudi skupina tovarišev oficirjev Sovjetske Zveze. T. slučaj nam bo pojasnil vse in ustvarili si bomo stvarno sliko o teh kombiniranih operacijah, katere vojaški strokovnjaki smatrajo zelo težkim.

To očiščenju Afrike so zavezniki premaknili svoja vojna pomorska oporišča na skrajni severni rob kontinenta. Bizerta, najvažnejša vojna luka v severni Afriki, je postala glavno izhodišče in mesto priprav za nameravani skok na evropsko zemljo. Konvoj /ladijska spremljava/ za konvojem je vozil v obsežno Ferryvillesko jezero. Ladje polne vojaštva in vojnega blaga so sidrile ob obsežni obali, letala s bližnjih letališč pa so ščitila vse to življenje z zraka. Končne priprave so bile v toku.

Po padcu Pantelerije se je pomaknil ves ta val

še naprej. Glavna luka Malte, La Valetta, ki je že tako živahna, je še bolj oživela. Med silnimi bojnimi ladjami, križarkami in hitrimi rušilci so se zibali zavaljeni trupi velikih prekoceanskih pamkov, vseh vrst tovornih ladij. Torpedovke in torpedni čolni so švigali zdaj sem zdaj tje, kot da vsa ta ogromna telesa za njih ne predstavljajo nobene ovire. Morje je pljuskalo in valovi so se križali v neštevilnih črtah, toliko je bilo življenja v luki. Umenje valov pa se je spajalo z brnenjem lovcev, ki so ščitili nebo.

Vse mnogoštevilne vojske, ki so se zbirale mesece, so bile ukrcane in pripravljene v lukah Malte in severne frike. Obolna letališča, s številnimi lovci in bombniki posejana, so oživela. Vojna morarica je pokrenila vso razpoložljivo moč.

Čakali so le še na astronomske in meteorološke pogoje za pričetek operacij, ker so bili vojaški pogoji ustvarjeni s sovjetsko ofenzivo na vzhodu.

9. julija zvečer. Bila je popolna tema, morje je bilo kot olje, kakor da v njem ni tistega življenja, ki ga tolikokrat razbohota do neizmernih meja. Meseč, ki je še prejšnje noči razlival svojo nedlo svetlobo preko vodovja Sredozemskega morja, da je vsa njegova površina bleščala kot da je iz stekla, pa je ta čas ležal sam v senci zemlje. Bila je prva noč po mlaju.

Prišlo je povelje - izploviti! Iz La Valette, Bizerte in drugih manjših oporišč so plovile dolge vrste ladij na odprto morje. Vsaka vrsta s posebno nalogo, ki jo je dobila šele na širokem morju, daleč proč od mest in ljudi, da ne bi mogli sovražnikovi agenti odkriti načrta. Na stotine ladij je rezalo oljnato površino. Spredaj so brzele okretne torpedovke, za njimi vitki rušilci s pripravami za uničenje sovražnih podmornic in sovražnikovih min, ki jih je položil z namero, da bi omogočil približanje k njegovi obali. Potem križarke, zadaj pa skrite velike bojne ladje z letalonosilkami. V sredi tega številnega vojnega brodovja, se je bližala sovražnikovi obali velika skupina prevoznih ladij,

zavarovana z vseh strani, z vsem vojaštvom in materialom na krovih. Med vsemi skupaj pa se je slišalo bučanje letal, ki so v številnih valovih preletali te skupine in nosili padobrance, ki so se kralu za tem spuščali kot ptiči v temo in praznino.

Nekaj nautičnih milj /naut. milja = 1353 m/od peščne jugovzhodne sicilske obale so vse vrste obstale. Bila je popolna tišina. Razilo se je na vse, še celo žerjave na krovih so namazali, da ne bi škripalo pri spuščanju ladjic in čolnov s krovov v morje. Posadke teh ladjic in čolnov so že pri izplovljenju iz luk posele na svoja mesta in sedaj je šlo spuščanje brez zmešnjave ča tok. Z leve in desne strani vsake ladje so spuščali ladjice v morje. Zašumelo je in velike ladje so ostale same. Ladjice so se razdelile na več skupin. Vsak krmar je že vedel kam mora voditi svoje in kje je njegovo mesto. Razvrstile so se in odbrzele proti odrejenim točkam na obali, katero je branil sovražnik.

Spredaj so hiteli z brezšumnimi motorji majhni čolni, vodni drsalci, zgrajeni na pol iz gume s posebno izvežbanimi in do zob oboroženimi komandosi /tako imenujejo vojake, ki so izvežbani za izkrcavanje/. Sledili so jim večji čolni, železni kovčki, ki so bili neokretnejši, pa so bili zavarovani z železnimi ploščami proti sovražnikovemu lahkemu orožju. Bili so polni brzostrelnega orožja in vojakov. Zanjimi, skoraj v isti vrsti, kvadratasti splavistremi, štirini tanki, ki so mogli celo ploviti sami. Zada pa so se vrstili še mnogi večji motorni čolni in ladjice, vsega skupaj 19 različnih vrst. Vsaka je odgovarjala svrhi, kateri je služila.

Proti jutru so prvi komandosi prispeli do peščenih zalivov na samotnih mestih. Čolni so prazni obležali na pesku. Na nekaterih mestih je sovražnik opazil prihod posameznih skupin, vendar ni bil v stanju preprečiti razvoja operacije. Par sekund za drsalci so bili na obali železni kovčki, ki so obtičali v pesku, posadke pa so poskakale ob zaščiti tankov, ki so lezli iz vode kot želve, v vodo in gazili na suho. Vnel se je boj, rakete so razsvetlile oba-

lo in morje. Tuda bilo je prepozno. Brzostrelno orožje je že odmevalo v notranjosti. Ropot tankov, žvižganje dalekometnih zrn z ladij, ki so se bližale, šumenje avtomobilskih motorjev, bobnenje težkih topov in bomb, vse to je odmevalo v temno noč.

Po enourni borbi se je moral sovražnik umakniti proti severu in notranjosti. Prva luka je bila prosta in čista za prihod prevoznih ladij. Vsplovi-le so pod zaščito hitrih torpedovk in rušilcev ter številnih lovskih eskadril. Svoje boke so naslonile na pristane in že so brzeli preko njih tanki, topovi, avtomobili, vojaštvo vseh vrst in opreme. Ko so izpraznile so odhajale, za njimi pa so prišle nove in nove. V 24 urah je bilo na otoku 20 divizij.

Tako je bilo na sedmih točkah. Mostobrani so bili storjeni, najtežji del, prehod z morja na kopno odpravljen. Pričela se je borba na kopnem s podporo letalstva in dalekometnih topov bojnih ladij, katera je po enem mesecu dosegla svoj cilj.

Videli smo, kako je potekala ta združena operacija, ki je bila predhodnica izkrcanju na Kalabrijo in poznejšemu izkrcanju pri Salerno in Termoliju. S sliko, ki smo si jo vstvarili, lahko sklepamo, kdaj se lahko na morju vrše akcije izkrcavanja in od katerih dejstev vse zavise. Če bi nam sedaj kdo postavil vprašanje, kdaj bo odprta druga fronta, bi mu lahko odgovorili tole:

Da to res zavisi od političnih in strateških pogojev, vendar sedaj, ko so prvi in drugi že dani, narekuje svoje zahteve zvezdoslovje in vremenoslovje. Zvezdoslovje zato, ker se izkrcavanje na sovražnikov dobro branjeni prostor lahko vrši uspešno z iznenadenjem le v popolni temi, torej tedajko ni meseca, to je od mlaja pa do prvega kraja. Vremenoslovje pa, ker je stanje razgibanosti morja in vetra za približanje k obali osnovne važnosti.

Ne bo nam torej težko uganiti, ali celo trditi, da bo druga fronta odprta koncem januarja ali pa proti koncu februarja tega leta.

Dogodki nam bodo pokazali, če so bile naše trditve pravilne in stvarne.

Ljubo A. Kržišnik

SVETOVNA SITUACIJA

Voješki pregled

Vzhodna fronta: Rdeča armada nevzdržno napreduje in nadaljuje svoj zmagoslavni pohod proti zapadu. Njene edinice se že valijo preko stare poljske meje. Z vso naglico se približujejo mejam Rumunije in baltiških držav.

Zimska ofenziva zavzema vedno večji obseg. Rdeča armada je pričela z novo ofenzivo jugo-zapadno od Gomela, in severno od Nevela. Na vsej črti, kjer se razvija ruska ofenziva, ki je dolga več kot 700 km, se nemška vojska s porazom umika pred rusko nadmočjo.

Na odseku Vinice, ob reki Bag, vrše Nemci obupne protinapade. Tu nemreč grozi obkolitev južne nemške armade. S presekanjem železniško proge Odesa-Lvov pa odrezanje južne armade od srednje. Iz tega tudi sledi obupni brezuspešni protinapadi za preprečitev katastrofe, ki grozi nemški južni armadi. Na odseku Rovna in na pripetskem močvirju prodira Rdeča armada z vso naglico proti Pinski, Kovelu in Rovnu. Na gotovih odsekih se Nemci umikajo v pravem paničnem begu, puščajoč za seboj vojni material, skladišča živeža itd.

Rdeča armada ženi ogromne uspehe in to danes, ko še ni dosegla svoj maksimum, kateri bo dosežen po mnenju strokovnjakov koncem tega meseca.

Južna fronta: Zavezniško delovanje na italijanski fronti se omejuje zgolj na delovanje patrol in o-

peracije pr njšega stila. Tako poročajo o zavzetj "gotovih strateških krajev in višin.

Zračna vojna: Ofenziva zavezniškega letalstva se z nezmanjšano silo nadaljuje. Napadi so se v zadnjem času vršili predvsem na utrdbe in komunikacije atlantske obale. Poleg tega so bili bombardirani razni industrijski centri, prometne naprave in skladišča v Nemčiji in Franciji.

Odker so zavezniki prestavili svoje letalske baze iz Afrike v Italijo in jih premaknili 600 km. bližje svojim ciljem se je tudi ojačilo letalsko delovanje med Italijo, Austrijo, Jugoslavijo in Belgijo.

Poleg bombardiranja Sofije in raznih ciljev v Jugoslaviji, ter komunikacij v Italiji, ne smemo prezreti bombardiranja Maribora in Celovca.

V Mariboru je bila bombardirana letalska tovarna. Pri tem napadu je bilo ubitih okrog 300 ljudi. Zadeti so bili dobro razni specijalni oddelki in še neka druga v bližini se nahajajoča tovarna. V ovrambo je stopilo samo protiletalsko topništvo, ki pa je tudi tekom napada utihnilo vsled direktnih poškodov iz letal na posamezne baterije.

V Celovcu je bila bombardirana tovarna letalskih delov in kolodvor. Zadetki so bili dobri. Podrobnejših vesti o tem napadu še ni.

Ob povratku zavezniških letal po bombardiranju Celovca se je nad Gorenjsko razvnela letalska bitka, ki je trajala 5 minut. Nemški lovci so si prizadevali razbiti formacije zavezniških letal, kar pa jim ni uspelo, nasprotno so bile razbite formacije nemških lovcev. Pri tem spopadu je bilo najbrž eno izmed zavezniških letal poškodovano. Spuščeno je bilo namreč 6 tankov z bencinom. N še patrrole je zplenila te tanke in 50 l bencina.

Zračna vojna se vedno bolj približuje tudi naši Gorenjski. Izgleda da se bodo ti napadi vedno bolj množili, ter da se bo pričelo bombardiranje in sistematično uničevanje vseh tovaren, ki delajo za okupatorja, ter prometnih žil na Gorenjskem.

Politični pregled

Naše prodiranje Róde proti namču vzbujaja veliki preplaj in negotovost pri satelitskih državah. Pri tem so najbolj prizadete Rumunija, Bolgarija in Madžarska, ki se skušajo na vse načine izmotali iz položaja v katerem se nahajajo. Na vse načine hočejo prikazati ali postati nevtralnó. V Bolgariji vlada pravi kaos, ki se je posebno pokazal pri evakuaciji Sofije in drugih mest. Vzporedno tem narašča partizensko gibanje, ki nazorno prikazuje borbe, ki jih imajo bolgarski partizani z nemškimi četami in četami izdajalske vlade. Slično je tudi v Rumuniji, kjer izpraznjujejo Besarebijo, Černovice in Bukarešto. Številni politikanti in industrijalci ki imajo slabo vest zapuščajó Rumunijo in odhajajo v inozemstvo. Partizanske vrste se stalno večajo. Več rumunskih partizanskih edinic se bori rano ob rami z našimi partizani b Benatu. Tudi Madžarska spreminja svoje lice, kar se da sklepati iz pisenja madžarskih časopisov.

S tem, da so ruske čete prekoračile poljsko mejo je tudi Poljska postala problem, katerega sedaj izoblikujejo razné deklaracije. Poljska vlada je dala izjavo, v kateri označuje svoje stališče do Rusije, kar se tiče poljskega ozemlja in bodoče ureditve Poljske. Ta deklaracija jasno podaja slike reakcionerne protiljudske vlade, ki je slična naši begunski vladi, ki ji niso mar ljudske težnje in želje. V Moskvi je bila tudi v smislu novih dogodkov izdana deklaracija, ki se tiče rusko-poljskih odnosov. Ta deklaracija v glavnem poudarja, da želi Rusija čimvečje in čimboljše sodelovanje s Poljsko in to v skladu z željami poljskega naroda.

V Italiji so vrši proces proti vsem bivšim fašističnim prvekom, katere dolže krivde za padec Musolinija, odnosno kapitulacije Italije. Tako je bilo v zadnjem času ustreljenih 8 bivših fašističnih funkcionarjev, med katerimi je tudi grof Ciano in grof de Beno.

Notranja situacija

Vojaški pregled

Jugoslovansko bojišče: Čista nemsko-ustaška o-

fenzive, ki se je še pred kratkim razvijala v težke in srdite borbe, je na gotovih odsekih popustila na silovitosti, na drugih pa je ustavljena. Tu je naša vojska prešla v protiofenzivo. Največji pritisk so Nemci vršili v vzhodni in srednji Bosni, kjer se je Nemcem v sled premoči oklopnih oddelkov posušilo doseči nekaj križišč, nakar so naši prešli v protinapad in zopet osvobodili nazaj več krajev iz rok okupatorja. V vseh teh bojih in ofenzivi okupatorja imajo Nemci, kakor njihovi pomagači ogromne izgube, tako v ljudih, kakor v materijalu. Vliko so vražnih vojakov je bilo ujetih in zaplenjeno veliko vojnega materijala.

Ostale edinice NOV, ki so izven olmočja šeste ofenzive, razvijajo veliko delovanje in aktivnost proti sovražniku. Povsod je na dnevnem redu iztirjenje vlakov, uničenje transportov, sovražnikovih kolon itd. Posebno agilne so partizanske edinice v Slavoniji, Hrvaški in Macedoniji, kjer se bore na naši strani tudi bolgarski borci.

Slovenija: Velike borbe se razvijajo okrog Ribnice, Kočevja ter v Gorskem Kotaru. Novo mesto je blokirano. Nemci in „Domobranci“ skušajo na vsak način prodreti obroč, a so zmeraj zavrnjeni ob velikih izgubah. V Gorskem Kotaru je naša vojska skupno s hrvaškimi partizani osvobodila vrsto važnih krajev. Veliko aktivnost kažejo tudi štajerski in primorski partizani, kjer se vrše stalna rušenja sovražnih komunikacij, iztirjenje vlakov, uničevanja sovražnih kolon itd. Tako je bila večkrat zaporedoma prekinjena proga Dravograd-Maribor, kakor tudi Rekec-Trst. Poleg tega so naše edinice na Primorskem likvidirale več sovražnih postojank ter vojnega materijala.

Gorenjska: Aktivnost partizenskih edinic na Gorenjskem se nadaljuje. Vrše se stalno vojaške in sabotažne akcije, med katerimi zevzema vidno mesto udar minerskega vođa „Triglav“ na Bled, kjer so bile zaplenjene 3 brzostrolke, 8 pušk in 9 pištol ter veliko drugega vojaškega materijala. Nedalje miniranje okupatorjeve posadke v Kamni gorici, kjer je bilo ubitih več Nemcev in veliko ranjenih ter uni-

čenje progovne sakoige, postajnega skladišča in progovne čuvajnice, poleg tega so se vršile še druge sabotažne in vojaške akcije, ki so prizadejale sovražnika veliko izgub in škodo.

Da bi zavril aktivnost partizanskega gibanja na Corenjakem, se okupator poslužuje stare taktike in je znova začel streljati tulce.

Politični pregled

Učelo našo NOV partijo iz snova v dan. Ves svet stoji nad junštvom borbe jugoslovenskih narodov proti okupatorju in njegovim pomagačem. V tej borbi vidi ves svet voljo jugoslovenskih narodov, vidi veliko moč našo NOV, njeno vodstvo in njenega vođe - maršala Tita, ki uspešno vodi že več kot dve leti borbo proti zatiralcem svobodni ljudskih narodov. Ta uspešna borba našega naroda, daje avtoriteto naši ljudski vladi in AVNOJ-u, ki žanje zaupanje vsega zavzniskega sveta. Zavezniški časopisi pišejo in ne dajejo samo laskavo priznanje naši NOV, ampak tudi obsojajo begunsko vlado, ki odpira izdajalskega generala Mihajloviča. Iz vse Amerike prihajajo pozdravi in udanostne brzojevke maršalu Titu in naši vojski s strani poštenih jugoslovenskih vojakov.

Tudi uradni krogi naših zaveznikov Amerike in Anglije dajejo našemu osvobodilnemu pokretu priznanje, ker se najlepše izkazuje v pomoči, ki jo pošiljajo naši vojski. Tako smo pred kratkim prejeli od zaveznikov 150 letal, kompletne vojaške opreme za 35.000 borcev ter mnogo sanitetnega materijala, hrane in drugih potrebščin.

Vsi ti dogodki v razvoju poslednjih tednov nazorno prikazujejo perspektivo bodočega razvoja. Politična zmaga nam je zagotovljena, za vojaško pa nam je perok naša NOVJ, ki uspešno uničuje Hitlerjeve hlapce in njegove pomagače.

Kulturni pregled

KULTURNO UDEJSTVOVANJE EDINIC G.O.

V novo leto so kulturniki naših edinic prinesli skušenj iz starega leta. Okoriščali se bodo iz njih in bodoče delo jih bo predstavljalo v novem vzponu na kulturnem polju. Žepni časopisi bodo po vsebiri in stalno napredovali, kar jamči dosežanji razvoj. Tako tudi mora biti. Partizan je borec, njegova rast mora biti stalna v vojaških in umskih vrlinah. Izobraževalno področje, ki pripada kulturnikom, ne sme biti nikdar zapuščeno, ampak skrbno obdelano.

Po nekaterih poročilih se da sklepati, da je nastopilo šibkejše zanimanje za žepne časopise med tovariši, da jih kulturniki sedaj težje spravijo k pisanju kot v začetku in ob prvih izdeajah. Tu se ž poznamo. Za novo stvar navdušenje vzplamti, potem bi se pa takoj poznali kot otroci, ki zavržejo igračo. Če bi se pojavilo tako stanje bo kulturnik našel primerno izhodišče. Vztrajnost na vojaškem polju mora imeti za nujno konkurenco - vztrajnost na prosvetnem polju.

1.četa nam je poslala 4 izvoče 5.številke časopisa „Partizanski glas“. Novoletno voščilo, Partizan v zimi, Keko so me mobilizirali, Sorejem, Brat Tone, Bombni napad-so članki. Izzeljeni-pesmica in nekaj šaljk je vsebina na 13 straneh. Misel se nam vriva, da kulturnik sem ni zadovoljen z njo. Potrudil se bo in obdržal 1.četo na prvem mestu.

„Kovači smo“, kot 3. številka 3.čete je božične vsebine. Članki: Božično pismo partizana, Božič je prišel..., Slovo od očeta, Slovenski mladini, Božične misli, Obisk na sveti večer in pesmica naši funkcionarji tvorijo poleg zabavnih prispevkov vsebino. Iz vsch govori lepa pristnost čustev in prikazujejo doživetja brez poskusov izumetničenje. Po-

drobno se ne bomo spuščali v članke. Srbi nas pa resno, če se v kritiki prvih številk nismo dobro razumeli. V vaši prvi številki je bilo veliko pesmi, v tej pa samo ena. Podali smo samo nekaj splošnih kritičnih pripomb. Ali so vam te vzelo veselje do nadaljnje zlaganja pesmi? Če je temu tako naj povdarimo, da smo vaše pesmi kritizirali zato, ker so bile najboljše in smo od vas še mnogo pričakovali. Z lahkoto vam teče vezan beseda in par pesmi bo zmogla vsaka številka „Kovači smo“. Če začenjamo „Glas Jelovce“, to je žepni časopis 4. čete, vedno že v naprej vemo, da nas bo pogotič v smeh. Pri došli 5. številki pa ni več tako. Pridobil je na polnosti vsestransko. Napredku čestitamo! Lepo narisani obraz tov. Tita nas gleda s prve strani. Pozdrav sta mu napisala Gerski in Eto. Tovaríš Kakec je napisal - Potovanje na Dolensko in nazaj. Prijetno zabavno nam pripoveduje. Udarili smo, je napisal Gerski. Z - Nanci prihajajo se je oglasil tovariš Senc. Stešo pripoveduje - Zopet baramo. Drevi trpljenja je prispevek, ki ga je dal tov. Srogov - kje pa je tovariš M li? in drugi iz čete. Vsi k' so delovanju. To je dolžnost. Steer bo „Glas Jelovce“ dobil naslov Eto & Gerski. Tovarışı, vaš časopis je za vas. Če vam smešnice najboljše pripovedujeta Eto in Gerski, se to še potrpi, toda druga vsebina mora biti od vseh. Zato pišite in se oglasajte. Tudi kake pesem bi pristojala v vsaki številki. „Malo za šalo“ je tako prirejen del časopisa, da nima konkurence. Ker ste toliko napredovali v vaši listi, mislite kako bi zmogli izdati nekaj več izvodov.

O sestavljanju kritike za vaše časopise, se nam vriva vprašanje, zakaj lista „Cerenjski partizan“ ne vrže noben kulturnik na rešet. Tovaríš Ružo, prosimo te za kritiko. Tovaríš Vut bi lahko analizira l našo pisano zmes, ne pa prav brez besed zavijtol v H. C. Tovaríš Eto bi ga lahko po učiteljsko potrošel za „sladke“.

Tovaríš Zora iz druge čete in Eto ter Triglavci nam niso še ničesar poslali. Pričakujemo tudi od njih.

AKCIJE GORENJSKEGA ODREDA

Borbe partizanov Gor. odreda se nadaljujejo z nezmajšano zagrizenostjo. To priznava že sam sovražnik, kar naslednje potrjuje:

"Dne 31.1.1944. je pojačena patrولا ustavila poštni avto ...", tako se glasi vojno poročilo IV.čete. Poleg drugega je našla v tej akciji tudi več pisem okupatorjevih valptov, v katerih so opisane razmere, ki vladajo pri nas.

"...Imam podnevi in ponoči službo, ki je združena z velikim naporom. Praznike sem slabo praznoval. Mati Ti je najbrže pravila, da smo bili napadeni od banditov, katerih je vedno več. Tokrat sem zopet imel srečo in upam, da mi bo tudi vnaprej naklonjena. Da bi vendar že prišel toliko zaželjani konec..." Tako piše prvi.

Drugi je govoreč o praznikih napisal sledeče: "Življenje, ki ga tu živim ni vredno ničesar. Smo podnevi in ponoči v smrtni nevarnosti. V vas ne hodim več, ker je tam preveč banditov in nisem varen življenja. Tudi na Silvestrovo sem šele malopred polnočjo prišel domov..."

"...Sredi decembra sem potoval skozi Hanover ter ogledal njegovo opustošenost. Strašno je to in nič se ne da storiti. Sovražnik ne bo nehaj, predno ne bo vse uničeno. Tako tudi v Hamburgu. Med mojim bivanjem tam smo imeli ponovno zračne napade in razdejanja. Gotovo ste že iz časopisov zvedeli ali potem radia, da napadajo banditi z vedno večjo močjo in zagrizenostjo. Mnogo tovarišev smo že izgubili radi njihovega načina vojskovanja, ali nažalost ne moremo začasno nič storiti.... Ja in tu je položaj vedno slabši. Božiča in Silvestra ne bom nikoli pozabil, pa ne, da bi bilo tako lepo, temveč zato, ker sem tako žalostno preživel te lepe dneve leta. Ne smem Ti pisati, kaj in kako je tu vse bilo."

Tako pišejo naši sovražniki, kateri so nam hoteli iztrgati našo zemljo. Danes trepetajo pred nami in priznavajo svojo nemoč. V onemoglosti nas imenujejo bandite, zavedajo se pa, da to ne odgovarja in da način bojevanja s PCS prinaša velike

žrtve.

Dne 3.1. je desetina 1. čete iz zasede napadla na ostri Sora-Druga sovražno patrolo 14 mož. Razvila se je 1 uro trajajoča borba, v kateri je sovražnik imel 3 mrtve in 4 ranjene.

Dne 4.1. je I. min. vod vdrl v skladišče gestapa na Bledu in zaplenil 3 brzostrelke, 8 pušk, 6 pištol, 19 bomb, 1 daljnogled, 1 pisalni stroj, 2 fotoaparata, mnogo municije, opremo, obleke, odev, nahrbtnikov, dežnih plaščev itd.

Dne 7.1. je vod 1. čete držala zasedo v poljanski dolini. Sovražnik je izsledil zasedo in poskusil s 100 možmi zasedo napasti. Vod se je prebil skozi sovražni polkrog ter pri tem ubil 2 sovražnika, več pa ranil.

Dne 8.1. je 4. četa napadla sovražno postojanko v Kamni gorici. Demolirala je pisarne kamnogoriške in kroparske občine in poštni urad. 1 orožnik je bil ubit - zaplenjeni 3 pisalni stroji, papir in potrošnine.

Dne 9.1. je patrola 2. čete izvršila motilno akcijo sovražne postaje v Mostah pri Zirovnici.

Dne 9.1. je I. min. vod miniral el. centralo KID v Zasiplu.

Dne 10.1. je desetina I. čete zaplenila na tratipri Šk. Loki 2 državna konjt.

Dne 13.1. je vod 4. čete vdrl v prostor progovnega mojstra na postaji Lesce-Bled. Izvršil je zaplembe v pisarniških prostorih in skladiščih ter poslopje zažgal. Ob povratku čez Savo je postavil na mostu zasedo. Sovražnike, ki je zasledoval vod, je postavljena zaseda napadla in mu prizadejala žrtve.

Dne 13.1. je patrola 1. čete pretrgala tel. vod ob progi Šk. Loka-Medvode.

Dne 16.1. je imela 3 četa spopad s sovražnikom ter 2 ubila.

PRI KUHINJI

Ata Stašo so pridrveli k četni kuhinji. Kje imaš intendanta, ali je že skuhan? Kuharja prisnojenakakor zadnji golaž, se spogledata. „Kaj, intendant skuhan? ...?????“

Ves pogovor je zmedel tovariš Francel, ki je zahteval od kuharjev mokre vode, katere pa kakor navadno nista imela.

NAŠ KURIR

Dr. Trš so pridrveli z velikim hruščem na četni štab. Za njegov prihod je bilo že vse pripravljeno, ker smo slišali njegove gromozanske korake že 4 ure pred prihodom.

Njegova najboljša lastnost „nerodnost“ je tudi sedaj udarila. V štabu je odnesel vrata skoro s seboj, mislil je, sestri na avtomatično klop pri številniku, pa je vse skupaj samo polomil, da je padel na tla ter se - zbudil.

NAPAČNA URA

Tovariš Skaza se je pred mobiliziranjem v slovo nekoliko preveč napil. S svojimi tovariši je obsedel „Pri dobri kapljici“. Okoli ene ponoči se je vračal domov.

Ko stopi v hišo ga nahruli žena: „Kje pa si bil toliko časa, svinja pijana - ura je že eno po polnoči.“

Skaza se odreže: „Kaj, eno ponoči, saj je šele deset.“ Žena: „Kavno sedaj je odbila eno!“

Skaza: „No prav, saj ničlo pa ne more biti.“

Izumila Edo & Gorski

ALI ZE VESTE ...

da so Bohinjci mislili, da je veter odnesel svisle,
ko so videli prvi zrakoplov...

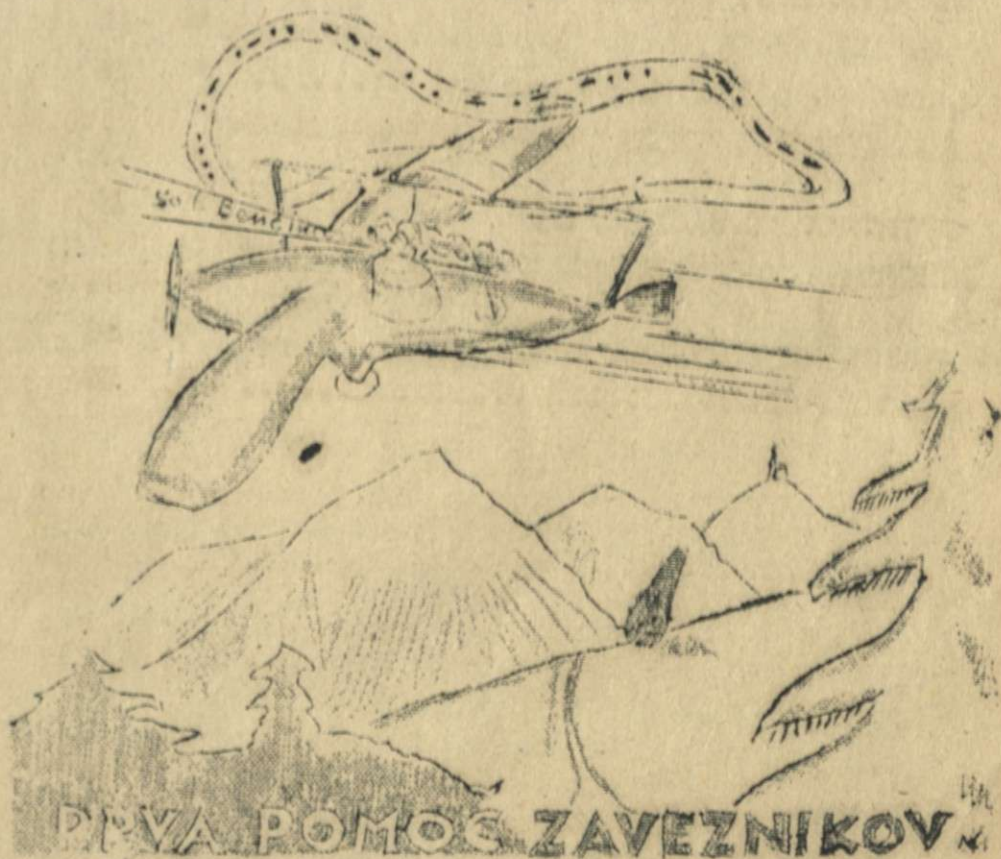
in da so pokrili prvi vlak, ki je pripeljal v Bo-
hinj z odejami, da se ne bi prehladil, ker je bil
ves vroč...

da so imeli v Kamni gorici povsod slepega „führer-
ja“ na slikah...

da bomo v naši četi imeli točaj za neprisilene, da
bodo potem lahko pisali v žepni časopis...

da bodo Angleži leta 1947. že v Trstu, če bodo na-
predovali s tako brzino kot dosedaj...

Kekec - Gerski - Edo

Vsebinska

PARTIZAN V ZIMI ,Hrast 1.četa	stran	1
VSI V BOJ ZA SVOBODO, Niko Kovač	"	3
IŽSILJENI, Črt 1.četa	"	6
BRAT TONI, Črt 1.četa	"	7
SVOBODA, Abčin 1.četa	"	9
UDARILI SMO, Gorski 4.četa	"	10
RANJENI KURIR, Niko Kovač	"	12
SLOVO OD OČETA, Ružo 3.četa	"	14
IZKROAVANJE, TEŽKA VOJNA OPERACIJA, Bo- ris FD.....	"	15
SVETOVNA SITUACIJA, Ljubo A.Kržišnik.	"	19
KULTURNO UDEJSTVOVANJE EDINIC GO, Niko Kovač	"	24
AKCIJE GORENJSKEGA ODREDA.....	"	26
MALO ZA ŠALO	"	28

